№ 12.

# KURYER LITEWSKI

*Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.*

## Z WILNA 10. LISTOPADA ROKU 1797 W PIĄTEK

*Dokończenie* UNIWERSAŁU *Gubernatora Litt: Taynego Konsyliarza i Kawalera Jakuba Bułhakowa.*

*4to.* Naywyżey rozkazane teraz wybranie Rekruta, uczynione bydź ma w naturze, ze wszyſtkich podług oſtatniey Rewizyi po Miaſtach, miaſteczkach i wſiach w Gubernii Litewſkiey znayduiących ſie, Mieſzczan; rodowitych Rzemieślnikow, Ekonomicznych, Starościńſkich, Duchownych, i Obywatelſkich Chłopow, ludzi ſłużących, wolnych maiących prawo z mieysca na mieysce przenoszenia ſię, oraz Roſsyiſkich w Kraiu tuteyszym oſiadłych, rodowitych Mayſtrow przy zawodach i fabrykach znayduiących ſię, jako też i Cyganow; Kupcy zaś zagraniczni Rzemieślnicy, zagraniczni Mayſtrowie przy zawodach i fabrykach będący, Zydowie i Karaimy nie w naturze maią poſtawić Rekruta, lecz w mieyscu onego, ſtosownie do liczby dusz, zapłacą do Skarbu pieniędzmi, to jeſt: Kupcy i Handlem bawiący ſię Zydzi i Karaimy po Rublow 500. a dalsi Zydzi i Karaimy zatrudniaiący ſie tylko Rzemiosłami, i przez insze ſposoby ſzukaiący ſwego wyżywienia, także zagraniczni Rzemieślnicy, oraz przy zawodach i fabrykach Mayſtrowie po Rublow 360. za każdego Rekruta. A co ſie tycze zebrania takowych pieniędzy, zoſtawuie ſię w miaſtach onych Communitatibus, i Zydowſkim Kahałom zrobienia między ſobą rozkładu, i zebrane te wſzyſtkie Rekrutowe pieniądze, utrzymywać Magiſtratom w Magiſtracie, a Kahałom w Kahale, znayściśleyszym baczeniem nad całością onych, względem oddania których to pieniędzy, i dokąd mianowicie, dany będzie Rozkaz od Magiſtratury Rekrutowey, w każdym Powiatowym mieście uſtanawiaiącey ſię.

*5to.* Po zrobieniu w Powiatowych Kommiſsyach Rozkładow, i rozpisaniu komu dawać Rekruta, a komu ſkładkowe pieniądze, po odeſłaniu oraz onych do wſzyſtkich Osad, jak to powiedziano w Punkcie 8. Ogłoszenia Rządzącego Gubernią Xcia Jmci Repnina, Powiatowy Marszałek czyli też mieysce Jego zaſtępuiący, w Powiatowym mieście uformuie wſpólnie z Woiennym Naczelnikiem i Horodniczym, gdzie ſię on nayduie; a gdzie Jego nie ma, tam z Ziemſkim Kommiſsarzem, Magiſtraturę Rekrutową, i złoży w tey Magiſtraturze uczyniony przez Kommiſsyą Rozkład całego Powiatu, podług którego teraźnieyſzy nabor Rekruta uſkuteczniać ſie powinien. Odbieranie Rekruta w tey Magiſtraturze, nieodmiennie rozpocząć ſie powinno od dnia 1. Liſtopada podług ſtylu ſtarego, które natychmiaſt dopełniać powinien Marszałek Powiatowy wſpólnie z wyżey wyrażonemi Urzędnikami Rekrutową Magiſtraturę ſkładaiącemi; gdzie także nieuſtannie ma bydź przytomny Powiatowy Lekarz; dla Rewizyi prezentowanych od oddawcow Rekrutow, według prawideł przepisanych w generalnym Urządzeniu o Naborze Rekruta. Kwity z przyięcia Rekruta maią bydź tylko przygotowane i podpisane, których oddawcom niewydawać dopokąd przyięty Rekrut nie będzie obrewidowany przez maiących przybydź do każdego miaſta Powiatowego Guberńſkich Urzędnikow. Ażeby zaś do przybycia onych, oddaiący Rekruta, od których iuż ſą przyięte, na próżno w tych miaſtach, i miaſteczkach nie bawili, przeto Rekrutowe Magiſtratury uwolnią ich do Domow z upewnie-

niem, że dane im Kwitacye za zdatnego Rekruta, poruczone będą dla dostawienia ich onym, Powiatowym Exaktorom. A kto oddał Rekruta, który po zaświadczeniu Guberńskich Urzędników, okaże się niezdatnym do służby Woienney, takowego pośrzednictwem Niższego Ziemskiego Sądu odesłać do Jego Osady na powrót, i na mieysce onego potrzebować drugiego, z nałożeniem i wzięciem od oddawcy peny wyrażoney w 13. Punkcie, dołączaiącego się Ogłoszenia.

*6to.* Dla ostatecznego przyięcia Rekruta, Ja sam mam bydź w Powiatach; Wileńskim, Trockim, Oszmiańskim, Lidzkim, Grodzieńskim, i Kowieńskim, Litewski Vice-Gubernator JP. Wołkow Konsyliarz Stanu w Powiatach Nowogrodzkim. Wołkowyskim, Słonimskim, Prużańskim, Kobryńskim, i Brzeskim, a Sędzia Nadwornego Guberńskiego Sądu JP. Bagniewski Konsyliarz Stanu w Powiatach Brasławskim, Wiłkomierskim, Zawileyskim, Upitskim, Szawelskim, Rossieńskim, i Telszewskim: o czasie zaś przybycia każdego do determinowanych tu wyżey Powiatow, będą osobno JJ.PP. Powiatowi Marszałkowie od każdego uwiadomieni.

*7mo.* Wiadomo iuż jest Obywatelom Gubernii Litewskiey, Naywyższa łaska JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, w dozwoleniu Dziedzicom Kraiu tuteyszego, którzy to za wygodnieyszą rzecz dla siebie znaydą w mieyscu Rekruta stawić wolno werbowanego człowieka, zdrowego przepisane lata i wzrost maiącego, do służby Woienney zdatnego, z dodatkiem że człowiek taki naymuiący się wolno do służby Woienney za Rekruta, przez ośm lat tylko w oney będzie zostawał, a po wypłynieniu tego czasu uwolnionym zostanie. Dla czego takowy człowiek, tak w Kwitacyach jako w Spiskach za werbowanego, doczesnie oddanego i przyiętego osobno adnotowanym bydź powinien. Takowa Monarsza łaska, równie jako i Naymiłościwsze dozwolenie, przystawować Rekrutow do każdego miasta Powiatowego nie zaś do jednego Guberńskiego, pozbawiaiąc każdego licznych wydatkow, trudow i ambarasu, powinno zachęcić Obywatelow powierzoney mnie Gubernii Litewskiey, do jak naypryędszego przystawienia w miasta Powiatowe Rekrutow i wypadaiących pieniędzy.

Zakończywszy to wszystko, co się ściąga do wybierania Rekrutow, pozostaie mi ieszcze przypomnieć słowa Zarządzaiącego Gubernią JO. Xcia Generał Feld-Marszałka Repnina, że rychłe i akuratne wypełnienie ninieyszych, i przez rzeczonego Xcia Jmci w przeszłorocznym Ogłoszeniu przepisanych prawideł, odnosi się naywięcey do Urodzoney Szlachty, i będzie służyć za dowod, każdego dostawuiącego Rekruta, gorliwości i troskliwości w wykonywaniu naywyższych Rozkazow, a równym sposobem zamintrężenie i regularność w wykonywaniu tego wszystkiego, przeciwną sprawi opinią. Dla czego też Ja nie powiększaiąc potwierdzenia, spodziewam się, że każdy z przyzwoitym wiernemu poddanemu usiłowaniem i gorliwością, pośpieszy wypełnić swoy obowiązek, i oddali od siebie upominek, i narzekanie ociężałego. Ażeby zaś nie mógł nikt wymawiać się niewiadomością, przeto takowe Ogłoszenie, we wszystkich Parafialnych Cerkwiach i Kościołach, tudzież w Szkołach Zydowskich, i mieyscach Publicznych, trzykrotnie publikować, i oprócz tego do wszystkich rozesłać Osad, i do drzwi Kościelnych i Izb Juryzdycznych poprzybijać dla wiadomości Exemplarze, Datt. w Wilnie Oktobra 12/24 dnia 1797. Roku.

*Jakób Bułhakow.* (MP.)

### z *Petersbuga* 27 *Października.*

Półkownik *Howen* wyniesiony na stopień Generał Majora i Szefa *Kyfkiego* pułku Kiraffyerow. Półkownik *Beffin* otrzymał tenże stopień i Szefowstwo *Narwfkiego* Dragonii regimentu. Podpółkownicy: *Biczkow Kramer, Sobolewfki, Ilowayfkoi, Markow, Orlow*, 2 zostają Półkownikami. Generał Lieutenant Graf *Decaftro Lazerda* Kommendantem *Rewla*, i Szefem regimentu garnizonowego. Generał Major *Czemodanow* Szefem Staro-Inbermanlandzkiego regimentu muszkietyerow. Generał-Major Kawaleryi Baron *Müller Zakomelfki* od służby uwolniony.

Półkownik Baron *Rożin* został Generał Majorem i Szefem Nowo-Inhermanlandzkiego regimentu Muszkietyerow. Półkownik *Böhm* otrzymał tenże stopień, kommendę *Fridrichshamu* i Szefowstwo regimentu garnizonowego Podpółkownicy: *Lasarew, Berg, Emme Michelson* zostają Półkownikami. Generał Lieutenant *Bucholtż* Inspektorem batalionu artilleryi na mieyscu Generała *Nilus*. Generał Majorowie Infanteryi *Ek i Jermołow* na własną prożbę uwolnieni od służby z połową pensyi dawnieyszey. Uwolnieni także zostali Generał Majorowie *Tekutiew i Stahl.*

Półkownik *Mańsurow* otrzymał stopień Generał Majora i Szefowstwo *Bie ewfkiego* Muszkietierow regimentu. Podpółkownicy *Sosonow* i *Sarau* zostają Półkownikami. Półkownik *Budberg* uwolniony od służby: Półkownik *Hudowicz* 6 został Generał Majorem i Szefem *Kargopolfkiego* regimentu Dragonii Podpółkownicy: *Sudhof, Grausdorf, Stremuchow, Posdajew i Denisow* 4 Półkownikami. Kommendant *Kexholmfki* Półkownik *Hofmann* uwolniony od służby z połową pensyi: mieysce jego zastąpi Półkownik Graf *Mendosa*, i Szefem będzie regimentu garnizonowego.

### z *Wiednia* 25 *Października.*

Już tedy Gazeta nawet Dworska potwierdziła dawniey odebraną wiadomość o podpisanym pokoju między *Rzplitą Francuzką* i Domem *Austryackim*: wkrótce po *X iu Janie de Lichtenftein* nadbiegł Kuryer trzeci, donosząc, iż *Margrabia de Gallo* i *Hrabia de Cobenzl* wiozący Cesarzowi Jmści originał traktatu przez *Gratz* przejechali. Wszystkie zatym domysły względem warunkow próżne są; wiedzieć nawet nie można, czyli, i jak daleko odstąpili Pełnomocnicy zasad umówionych w *Leoben*. Głosić jednak nie przestają, iż za stracony *Niderland, Mantuę* i *Mediolan*, kray *Wenecki* po *Adigę* nam się dostanie, a *Cisalpini* znaczne summy wyliczą na wystawienie trzech twierdz ogromnych we *Włoszech*, któreby w potomne czasy Monarchią *Austryacką* zasłaniały przeciw potędze nowych Republikantow.

Dnia jutrzeyszego *Xże Mikołay Esterhazy* w zamku swoim *Eisenstadt* dawać będzie bal wspaniały na 500 osob, na który oprócz wielu Officyerow Sztabowych *Węgierfkich* od pospolitego ruszenia, zaproszeni są Posłowie zagraniczni, i dystyngwowani obywatele z *Wiednia, Presburga, Pesth* i *Budy*; *Cesarstwo Jmść* przyrzekli zaszczycić przytomnością swoją ten obchod uroczysty zdarzenia przynoszącego wiernemu poddaństu z pokojem szczęśliwość. *Arcy Xże Józef Palatinus* tamże znaydować się będzie. Wyszedł nakoniec rozkaz od rządu zawieszający rekrutowanie w Prowincyach *Niemieckich*. Rada zaś wojenna cechom pozwoliła zyskiwać swoich czeladnikow, którzy na dopełnienie regimentow byli wzięte mi; uwalniają ich w sposobie urlaubu na 5. lub 6 miesięcy, póki nie zaydą powszechne urządzenia.

### z *Londinu* 17 *Października* z *Gazety Leydeńfkiey.*

Nie mamy dotąd opisania dokładnego straty naszey którąśmy ponieśli w bitwie z *Hollendrami* Iż jest wielką, upewnia o tym Dworska Gazeta, ciesząc nas uwagą bardzo sprawiedliwą. Krewni, powiada, i przyjaciele poległych w boju rycerzow winszować i zazdrościć im powinni. Dopełnili chwalebnie obowiązkow powołania żołnierskiego, i przed zgonem Oyczyznę widzieli z nieprzyjacioł triumfującą. Odnieśliśmy zwycięstwo na wieki zawołane; ledwie temu podobne czytać można w dziejach krajowych; chociaż podobno żaden w *Europie* narod po chlubić się nie może; aby tyle razy nieprzyjacioł na zgubę swoją sprzysiężonych pokonał. Rzadkim trafem, Admirał naywyższy i Wice Admirał *Batawow* są w ręku naszym.

Admirał *Duncan* sam z jedney strony, z drugiey Wice Admirał *Onslow* linią *Batawow* przełamał. Wyznają Officyerowie nasi iż nieprzyjaciel bronił się walecznie. Wiatr nam sprzyjał; roztroszone znaleźliśmy okręta Admirała *de Winter*, który też liczbą nierownie był słabszy. *Duncan* w swoim rapporcie nie wspomina o pustkach odebranych w czasie batalii. Temi wzmocniona flotta *Angielfka* miała, 1 okręt od 98 armat, 9 od 74, 10 od 64, 3 od 50, prócz kilku fregat. *Hollenderfkich* było 4 od 74, 7 od 64. 4 od 54. fregaty jako w linii nie umieszczone, wesprzeć nie mogły zwyciężonych.

To pewna iż pospólstwo *Angielfkie* nigdy większey radości do wodow jak teraz nie dało; nie u niego zwycięstwa nad innemi nieprzyjaciołami odniesione, poszły w zapomnienie więcey niż stoletnie związki dwóch narodow zerwane r. 1780 odnowione w lat kilka, i znowu zniszczone przez *Francuzow*. Fabierom przecie krajowym nic to nie pomogło; w niskiey zawsze są cenie; za sto gotowizną dziś tylko 40 płaciemy. Zna to narod, iż Ministerium ciągłym zwycięstwem ośmielone, nie ustąpi nieprzyjacielowi; prędkiego pokoju nikt się nie spodziewa: wie zaś każdy, iż *P. Pitt* przy otwarciu blisko następującym Parlamentu, kilkudziesiat millionow F. S. potrzebować będzie, na przedłużenie woyny.

Podobno do niey *Pyrtugallia* chcąc nie

chcąc przyſtąpić muſi, i jedno z *Angliq* rozumieć, jak *Hiszpania, Hollandya*, i *Sardynia* trzymają z *Francuzami* przymuſzone. *Robert Walpole* nasz w *Lisbonie* Poseł wyraził w podaney nocie, iż gdyby *Królowa Jmść Portugalſka* traktat niedawno zawarty w *Paryżu* potwierdziła, *Król Jmść Angielſki* ſkutecznych śrzodków użyje dla zniszczenia ſkutkow onego szkodliwych; tym czasem zas nie uważając na zaſzłe umowy Admirał *Lord S. Vincent* ma wyraźny rozkaz sprowadzenia flotty swojey na zimę do portu *Lisbońſkiego*; zachowają ſię *Anglicy* po przyjacielsku, jeśli od *Portugalczykow* doznają wzajemności, w przeciwnym zdarzeniu postąpią według okoliczności.

Tak więc *Portugallia* nie tylko zaſtraſzona jeſt flottą *Lorda* zwycięzcy; lękać ſię jeszcze muſi woyſk naszych ſtojących pod *Lisboną*. Te, jak ſłyszemy, zajęły twierdzę *S Julien* nad uyściem *Tagu* zbudowaną. Nie wiadomo jak sobie doradzi gabinet *Lisbońſki*: wſzakże do któreykolwiek ſtrony zechce ſię przychylić, znaydzie przeszkody, i wielkie niebespieczeńſtwa. Nie tak przecie nas obchodzi obrót jaki wezmą intereſſa naſze z tey ſtrony, jak negocyacye w *Udine*. Jeśliby do pokoju przyiść miało między *Francyą* i *Cesarzem*; i nam podobno do ugody ſkłonić ſię będzie potrzeba; niech tylko jedną lub dwie z przednieyszych osad *Hollenderſkich* uſtąpi Direktoryat, dość na tym. Wierzyć albowiem nie chcemy, ażeby *Francuzi*, którym wszyſtko co ſtracili zwracamy, za rzecz cudzą, ktorey nam z rąk wydrzeć nie są mocni, bez celu i korzyści nieśmiertelną woynę prowadzić chcieli.

*z Paryża 20 Października z Gazety Berlińſkiey.*

Na ostatnim poſiedzeniu Reprezentant *Boulai* jeden z siedmiu wyznaczonych do napisania prawa *Oſtracizmu*; ponieważ rzekł, Szlachta republikantſkiego rządu znieść nie może; prawodawcom zaś *Francuzkim* nie przyſtoi narażać kray cały na niebespieczeńſtwo domowych wojen, które od r. 1793 do dziś dnia niſzczyć nieprzeſtają tylu Prowincyi, przynoſiemy projekt w treści naſtępującey:

1. Żaden z dawnieyszey szlachty nie jeſt obywatelem *Francuzkim*. 2. Ktokolwiek z nich używać zechce praw obywatelſkich, wpisując ſię do kſięgi, zapisze oraz w niey zrzeczenie przywilejow, które jemu dawało urodzenie. 3. Uſtąpić mają z kraju ludzie którzy ciwilną lub woyſkową poſługę czynili na dworze Królewſkim aż do r. 1793. albo też u familii na on czas panującey. Żony Emigrantow, jeśli nie wnidą w powtórne związki małżeńſkie przed dniem Vendemiaire 25. dawnieyſi Intendenci, Gubernatorowie, Ambaſſadorowie, Miniſtrowie, Prezydenci i Konſiliarze Parlamentow, Kawalerowie Orderow Królewſkich S. Ducha i S. Ludwika, wſzyſcy ſłowem, którzy przed rewolucyą noſili świetne tytuły, Xiążąt, Hrabiow, Margrabiow, Baronow, Vicomtes.

4. Emigranci, na których inne są prawa do teraźnieyszego nie należą. 5. Wszyscy wyżey wyrażeni z *Paryża* w dniach pięciu, z całey *Francyi* w dwóch dekadach uſtąpić powinni, jeśli do kraju kiedykolwiek powrócą, naſtąpi *deportacya* do osad zamorſkich, według upodobania Direktoryatu. 6. Żony ich i dzieci mogą iść za granicę lub zoſtać w Oyczyźnie; w oſtatnim razie mieszkać będą o mil 20 od *Paryża*. 7. Wyjęci ſą z pod prawa ſtarzy Szlachta mający lat 70, byleby o mil 20 od ſtolicy ſiedliſko mieli. 8 Sprzęty ich i wszelki majątek sprzedany będzie pod dozorem urzędnikow narodowych: zebranych pieniędzy część póydzie na nadgrodzenie krajowi nakładow wojennych, druga część w towary *Francuzkie* zamieniona oddaną będzie właścicielom, jeśli wprzód okażą, iż przynaymniey o mil 50 od granic Rzplitey są oddaleni.

9. Nie należą do tego prawa Szlachta zaſiadający w zgromadzeniu prawodawczym, Direktorowie, Miniſtrowie, Generałowie i Officyerowie dziś w ſłużbie zoſtający. 10. Y ci są wolnemi którzy ſtosując ſię do artykułu 2 zapiſzą imiona ſwoje w obywatelſkiey kſiędze, z przydanym zrzeczeniem ſię dawnieyszych przywilejow. 11. Nikt zaś wpisanym nie będzie do tey kſięgi, jeśli nie dowiedzie, iż ſię przyłożył do rewolucyi pełnieniem obowiązkow ciwilnych, lub ſłużąc woyſkowo: co jednak nie ma ſię rozumieć o gwardyi narodowey. 12. Do zapisywania tey kſięgi Rady narodowe obiorą przyſięgłych urzędnikow.

Jakażkolwiek dziś jeſt przemoc w narodzie całym, szczegulniey w Zgromadzeniu Prawodawczym, 5 Direktorow, znaleźli ſię przecie, Ktożby ſię spodziewał, ludzie co śmiało mówili przeciw prawu napisanemu według myśli Rządcow *Francuzkich*. „ Proſzę, rzekł „ *Sers*, ażeby roſtrząsanie tego projektu od„ łożono do dni przynaymniey kilku. Sam „ odgłos tey niesprawiedliwości przeraził kro„ cie ludzi niewinnych deportacyą zagrożo„ nych, nabawił trwogą naylepſzych republi„ kantów. Widzę tyranią, która głowę nad „ narodem wznoſi zuchwale, widzę wſkrze„ szone nieſławnego *Robertspierra* żądze, „ zmnieyſzyć ludność *Francyi* do 16 millio„ now: widzę, i oto wam wſkazuję chciwość „ i łakomſtwo żyjące między nami tyranna „ obmierzłego. Duch jego jeszcze ſię unoſi „ nad mieyscem obrad waſzych. Więcey krwi „ Decemwiromie przelali, więcey okrucień„ ſtwa, gwałtow i bezprawia od nich dopeł„ niemy, przyimując rządy od 7 mężow po„ dane. Powiedźcie, czy Prawodawcami „ *Francuzow*, czyli też ich tyrannami bydź „ chcecie. Powiedźcie, po tylu kleſkach zmor„ dowany narod, gdzie ma ſzukać ſpodziewa„ ney ſzczęśliwości, w Konſtitucyi lub w ro„ spaczy „ Uſłuchała Rada 500, i decyzyą projektu odłożyła do dni kilku.

Nro 12.

# DODATEK
## DO
# KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 10. LISTOPADA ROKU 1797. W PIĄTEK.

*Dokończenie z Paryża.*

Inskrypcye narodowe spadły tak dalece, iż tylko 6 od sta znaczą na gotowe pieniądze. Djrektoryat wszelkich środkow używa na utrzymanie lub przywrócenie spokoyności kraiowey. Odebrawszy wiadomość iż Wodzowie dawnych *Szuanow* zamyślaią o nowym rozruchu, wszystkich aresztować kazał. Między wielo nayslawnieyszy *Cormartin* do *Dijon* jest sprowadzony. W Departamentach południowych resztki woyska z pogromu na czelu ku *S. Christophe* pozostałe, nie przestaią uprzykrzać się mieszkańcom. Do miasta *Montauban* woyska republikańskie wkroczyły: buntownicy widząc sił swoich słabość broń złożyli, wydali działa, i dowodźcow, co jednak nie wprzód się stało, aż 15 tysięcy ludu na ich poskromienie ruszono.

Obywatel *Treilhard* powróciwszy z *Lille*, został naznaczony Ambassadorem do *Neapolu*. Minister morski *Pleville* otrzymał rangę Kontr-Admirała. Poprzednik jego *Truguet* ma posłować w *Madrycie* na mieyscu Generała *Perignon*. Niektórzy mieszkańce z *Marselli* zbiegłszy do *Toulonu* zanieśli do Direktoryatu skargę przeciw Generałowi *Sahuguet*, obwiniając go o nieczynność, i opieszałe z buntownikami postępowanie. Rapporta Ministra morskiego nadzwyczay są napełnione zdobytemi na nieprzyjaciołach okrętami przez Korsarzow naszych. z nich jeden przyprowadził do portu kilka *Portugalskich*, które szacują do 4 mill: liwrow. Tym zachęcone miasta portowe uzbraiają teraz więcey 100 okrętow rozboynczych.

Listy z *Cap* na wyspie *S. Domingo* 14 Lipca pisane donoszą o spisku nowym, do którego wszystek lud *Murzyński* należał, wszystkich *Europeyczykow* mieno wyrznąć. Kommissarz *Santonax* pierwszą bydź miał ofiarą. Zatym następował rabunek miasta powszechny i spalenie. Murzyni, z których się jedynie dziś składa gwardya narodowa wszelką do dzieła okropnego mieli gotowość, broń nabitą: hasła czekali. Wspierać ich przyrzekli współziomkowie w okolicach mieszkający. Szczęściem rzecz się wyjawiła. *Santhonax* miał do ludu zgromadzonego mowę przekładając, jak obrzydły ten postępek nie godzien był wolnego ludu. Zawstydzili się murzyni, nastąpiła ugoda; jednakże rząd ostróżnieyszym jest dziś niż przedtym.

*z Mediolanu 14. Października z Gazety Frankfortskiey.*

Pisma nasze, które niedawno głosiły rozpoczęcie nowey Kampanii, dziś wszystkie mówią o bliskim pokoiu. Jeden tylko z gorliwszych Republikantow utrzymuie, iż niepodobna iest, ażeby General *Buonaparte* zapomniawszy co winien szczęściu swoiemu, z rąk upuścił iedyną sposobność zapewnienia na wieki losu współziomkow swoich. Cóżkolwiek nastąpi garnizon *Mediolanu* został wzmocniony 3. tyś; *Brescia*, *Pizzighitone*, *Peschiera*, *Mantua*, i *Werona* we wszystko się opatrzone: osoby do Administracyi woyskowey należące wyiechały do *Wenecyi*, miasta bliskiego główney kwatery. Rząd tymczasowy *Genueński* zawarł umowę z *Xciem Parmeńskim*; celem oney iest utrzymanie pokoiu między narodami sąsiedzkiemi, i granic zapewnienie. Z *Florencyi* wiadomość mamy, iż *W. Xiężna Toskańska* d. 3. szczęśliwie syna powiła.

*z Turinu 4. Października z Gazety Frankfort:*

Prawa dawnieysze przepisywały rozmaite kary na wzruszaiących spokoyność powszechną. *Krol Jmść* ostatnim edyktem zniosł wszystkie, stanowiąc ażeby odtąd buntownikow rozstrzelano; co zawczora na kilku winowaycach dopełniono. Minister wnętrznych interessow zalecił Gubernatorom i Kommendantom miast i Prowincyi, ażeby nie pozwalali wchodzić do Państw *Sardyńskich* żadnemu z *Francuzkich* emigrantow lub na deportacyą skazanych.

*z Wenecyi 13. Października z Gazety Lipskiey.*

Już więc konfiskowany został maiątek dawney Szlachty *Weneckiey*, *Aimoro*, *Grimani*, *Querini*, *Priuli*; zasmuceni tym postępkiem tymczasowey municipalności obywatele, nie małą uczuli pociechę gdy wnia wczorayszego Kommenderuiący teraz w mieście General *Baland* oświadczył, iż General *en Chef Buonaparte* wzgląd maiąc na wiek podeszły i zdrowia słabość trzech Inkwizy-

torow Rzeplitey, aresztowanych, za wchodzenie do rzezi na *Francuzach* dokonaney w Kwietniu, daruie onym winę i karę imieniem Rządu swoiego, pod tym iedynie warunkiem, ażeby połowę maiątku dali w nadgrodę *Venetom*, których domy w Maju zrabowane zostały po czas rozruchu od *Słowakow* wszczętego.

Na wczorayszym posiedzeniu Obywatel *Giuliani* czytał manifest przeciw uniwersałowi od *Hrabi de Thurn* ogłoszonemu, w którym ten grozi konfiskatą dóbr i domow *Dalmatom* znayduiącym się w *Wenecyi*. Przyięto manifest iednomyślnie; to godna uwagi, iż groziemy karą tym którzyby roskazom Hrabiego zadość czynili, ieśli wszystko zwróconym nie będzie do stanu dawnieyszego przed wkroczeniem blisko następuiącym *Francuzow* do *Dalmacyi*. Woysk innych w mieście nie ma oprócz *Cisalpińskich*; w tych żadney nie ma karności; wiele czynią bez prawia i przykrości mieszkańcom.

Z rozmaitych miast i Prowincyi lądowych przybywaią do nas Deputowani dla organizacyi rządu nowego, według myśli Generała *en Chef*. *Padwa* ich wysyłać nie chciała przez nienawiść ku *Wenetom*, zatoczone działa *Francuzkie* wymogły powolność wyższym roskazom. W tymże mieście Republikanie gwałtem werbować młodzież do woyska zaczeli; przydzie do tego podobno w innych miastach; nigdzie, nawet w samey stolicy, lud nie pokazuie ochoty do służby, iaką nie dawno w *Brescia* chwalono. Nie mniey usilnie pracuią dziś *Francuzi* nad zaciągnieniem maytkow potrzebnych do uzbroenia flotty naszey; okręta które z *Corfou*, powróciły, stoią przed portem.

PS. Dziś rozchodzi się pogłoska, iż spisek odkryto, którego zamiarem było wydać miasto nasze *Austryakom*. Powstał rozruch wielki; *Cisalpińskie* woyska wzięły się do broni, Pałac municipalności otoczyły, napełniły rynek *S. Marka*, i wszystkie przeyścia zaięły. Sklepy i domy gościnne w całey *Wenecyi* zamknięto. W krótce potym za roskazem Generała *Balland* 70. lub 80. naydystyngwowańszych Obywatelow aresztowano, i do *S. Giorgio* pod strażą odesłano. W ich liczbie znaydują się: *Pesaro*, *Pisani*, *Valmarena*, *Grimani*, *Dandolo &c.* i wielu z przednieyszey Szlachty.

*z Constantinopola 25. Września z Gazety Frankfortskiey.*

Zawczora *Diwan* podać kazał notę Posłowi *Weneckiemu* dopominaiąc się o zapłacenie 17. millionow w nadgrodę szkody, którą *Smyrna* od pożaru poniosła w tym roku. Odpowiedział *Vendramini* iż *Janczarowie* załogą stoiący miasto zapalili; a jeśli *Porta* iaką ztąd pretensyą do Rzeplitey rościć będzie, *Wenetowie* daleko sprawiedliwiey upominać się będą zwrócenia sobie dawniey straconych dzierżaw, *Cipru*, *Candii*, i *Morei*. *Turcy* szczegulniey zatrudniaią się teraz budowaniem okrętow na wzor *Europeyskich*; dokończono niedawno fregatę od 40 armat na warstacie Inżeniera *Szwedzkiego Rodée*; nie wprzód iednak na morze spuszczono, aż nadszedł dzień w Kalendarzu *Muzułmańskim* szczęśliwy; zkąd się pokazuie, w jakim dotąd są poszanowaniu starodawne zabobony. *Sułtan* z tey okoliczności bogate rozdał podarunki. Pracuią też nad ukończeniem wielkiego okrętu od 80. armat.

Odebrane wiadomości z *Romelii* stolicę naszą nieco zaspokoiły. Waleczny *Sey-Ali* odniosł znakomite zwycięstwa nad łotrującemi buntownikami, którzy kray okoliczny *Adrianopola* trwogą, i spustoszeniem tak długo napełniali. Wiele krwawych bitw stoczyć musiał *Basza*; we trzech zwyciężca, we wszystkich sam narażaiąc się równo z prostym żołnierzem trzykroć raniony został. Dowodzcy z placu uszedłszy iuż podobno się poddali żebrząc miłosierdzia; nie znaydą iednak; bo się rząd przekonał, iż z buntownikami w kapitulacye wchodzić niepodobna; część pospolitego ich ludu będzie do *Azyi* przeniesioną. Dokazawszy co zamierzył *Sey-Ali*, nie powrócił przecie do *Adrianopola*; armia iego zmierza do *Widdinu*, gdzie znowu do czynienia mieć będzie z Baszą *Paswan Oglou*, który przyiowszy imie *Osmana* 4. chociaż się go później wyrzekł, przeiednał *Portę*, i był iey rozkazom posłuszny, dziś przecie lękać się musi odpowiedzi surowey za dawnieysze przestępstwa.